

GUIA D'AVALUACIÓ DELS APRENTATGES

**Document de suport per al professorat de
la UOC**

Maig 2015

Guia d'avaluació dels aprenentatges
Document de suport per al professorat de la UOC
Maig 2015

*Aquesta guia ha estat elaborada per l'equip de Model Educatiu
de l'eLearn Center amb la col·laboració de la Comissió de Representats
dels Estudis a l'eLC i del professorat de la UOC*

eLearn Center. Universitat Oberta de Catalunya

Índex

1. Introducció	4
2. Què entenem per model d'avaluació?	4
3. Tipologia de models d'avaluació	7
3.1. Avaluació contínua (AC)	7
3.2. Avaluació final	8
4. Referències	10
Annex	11
Fórmules de ponderació	11

1. Introducció

Aquest document forma part del conjunt de guies de referència elaborades en el marc de l'eLearn Center que tenen com a finalitat oferir al professorat orientacions comunes sobre qüestions essencials del procés d'ensenyament-aprenentatge.

La guia que presentem¹ té com a objectiu oferir indicacions sobre els diferents models d'avaluació dels aprenentatges que coexisteixen a la UOC. Entenem que aquestes indicacions es poden estructurar en tres àmbits: avaluació d'assignatura, criteris d'avaluació de les PAC i *feedback*² (entès com l'ajuda educativa que permet a l'estudiant conèixer com va evolucionant en relació als objectius que ha d'assolir). En aquesta guia ens centrarem en el primer àmbit, és a dir, oferirem orientacions sobre els tipus d'avaluació existents amb relació a l'assignatura. Cal destacar, però, que en alguns casos els models d'avaluació que presentem poden confluir en una mateixa assignatura, per la qual cosa hi ha algunes combinacions possibles en què els models no són excloents, sinó complementaris.

2. Què entenem per model d'avaluació?

El model d'avaluació és el marc de referència que dibuixa els escenaris per a mesurar els nivells d'assoliment de competències de l'estudiant. Aquests escenaris són determinats per diferents combinacions d'instruments, sistemes i criteris d'avaluació que permeten oferir un retorn a l'estudiant perquè pugui prendre decisions sobre el seu procés d'aprenentatge.³

Atesa la naturalesa virtual de la UOC, l'avaluació, a diferència d'altres universitats, es fa principalment amb el suport de les TIC. Aquest tipus d'avaluació s'anomena *avaluació en línia (e-assessment)* i s'entén com «the end-to-end electronic assessment processes

¹ Per tal de confeccionar aquest document, s'ha treballat en col·laboració amb el "grup d'interès d'*e-assessment*" de la UOC.

² Per a saber-ne més, consultar la guia "El *feedback* a la UOC" elaborada en el marc del grup d'interès d'*e-assessment*.

³ Basat en el concepte d'avaluació de competències a la UOC de Sabadell (2010).

where ICT is used for the presentation of assessment activity, and the recording of responses. This includes the end-to-end assessment process from the perspective of learners, tutors, learning establishments, awarding bodies and regulators, and the general public» (JISC, 2007). Més recentment, Crisp (2010) ha utilitzat el terme *avaluació en línia* per a referir-se a totes les tasques d'avaluació que es porten a terme mitjançant un ordinador o el web. La Comissió Europea (2012), però, adverteix que l'avaluació en línia ha d'aportar un valor afegit i no només implicar l'ús de les TIC per a avaluar. Hi ha diversos mètodes d'ús de les TIC en l'avaluació, com ara tests en línia, *e-portafolis*, realitat augmentada, entorns immersius i analítiques d'aprenentatge, entre altres. Tot i així, destaquen que a escala europea els mètodes més utilitzats són els tests en línia i els dossiers electrònics i afirmen que encara no s'utilitza tota la potencialitat que tenen les TIC per a avaluar.

En el context de la UOC,⁴ d'acord amb Guàrdia (2015), l'avaluació en línia s'entén com l'ús de les TIC per a facilitar tot el procés d'avaluació, des del disseny i el lliurament de tasques, fins a l'assignació de qualificacions, l'elaboració d'informes, l'emmagatzematge de resultats o la realització de l'anàlisi estadística.

Hi ha quatre models d'avaluació en línia, que resumim a la taula següent:

MODELS D'AVALUACIÓ	DESCRIPCIÓ
•Avaluació diagnòstica	Té un caràcter orientador i formatiu , atès que es fa abans de l'inici del procés d'aprenentatge amb la finalitat d'identificar els coneixements previs dels estudiants sobre una determinada matèria o de conèixer el perfil dels estudiants . Aquesta informació permet reorientar o adaptar els objectius, els continguts, les activitats i els recursos als coneixements i les habilitats que els manquen (o de les quals ja disposen) als estudiants.
•Avaluació formativa	Es porta a terme de manera contínua al llarg del procés d'aprenentatge i permet oferir feedback als estudiants respecte als coneixements que han adquirit i les habilitats que han desenvolupat. La finalitat és que els estudiants adquireixin consciència i que puguin prendre decisions sobre el seu aprenentatge, tot promovent l' autoreflexió . També permet al professor saber el que els estudiants aprenen i prendre decisions al llarg

⁴ L'avaluació en línia es considera un tema estratègic de la UOC. És per aquest motiu que s'ha creat un grup d'interès en avaluació en línia en el qual diversos professors de la casa treballen per establir les bases teòriques de l'avaluació en línia i per oferir orientacions al professorat per a implementar-la amb èxit. Un dels primers resultats del grup ha estat l'informe: *E-assessment: a review of the state of the art*. La definició de l'avaluació en línia en el context de la UOC s'ha extret d'aquest document.

	del procés d'ensenyament-aprenentatge, oferint <i>feedback</i> als estudiants de manera estratègica i en el moment necessari, és a dir, en els punts crítics del procés d'aprenentatge. El professor té l'oportunitat de modificar l'experiència d'aprenentatge per tal d'aconseguir els resultats desitjats. L'avaluació formativa combina instruments d'avaluació quantitativa i qualitativa. ⁵
•Avaluació sumativa	És el model d'avaluació que s'ha emprat tradicionalment en l'ensenyament i és el que promou l'avaluació una vegada l'aprenentatge s'ha acabat; també se l'anomena avaluació final . Permet valorar els resultats d'aprenentatge, però no permet seguir el procés d'aprenentatge i actuar-hi. En general condueix a una qualificació formal o a la certificació d'una habilitat específica. Acostuma a utilitzar instruments d'avaluació quantitativa i a oferir una valoració numèrica dels aprenentatges.
•Avaluació integradora	Té com a objectiu incorporar de manera conjunta les diferents fonts d'informació sobre l'avaluació dels aprenentatges (encara que provinquin de diferents llocs o actors). Aquesta visió integrada de l'avaluació permet a l'estudiant revisar els aprenentatges que ha assolit amb una mirada crítica i holística que pot influir en les aproximacions als objectius d'aprenentatge futurs. Per exemple, amb un e-portafoli es podrien mostrar les avaluacions que se li fan a un estudiant tant en el marc de les diferents assignatures com de les pràctiques.

El model d'avaluació de la UOC es caracteritza per tenir una clara funció *formativa i acreditativa*. És a dir, l'avaluació a la UOC es pot considerar formativa quan: a) sigui **contínua** en el temps; b) ofereixi una **tipologia d'activitats diversa** que respongui als objectius d'aprenentatge en cada cas; c) afavoreixi el **progrés de l'estudiant** amb propostes d'activitats que representin una certa progressió; d) utilitzi el **feedback formatiu i personalitzat**. L'avaluació a la UOC també té una funció **acreditativa**, ja que els diversos models d'avaluació de la UOC que s'apliquen al llarg de les titulacions serveixen per a evidenciar els aprenentatges assolits per mitjà de les activitats de les assignatures que formen les titulacions.

L'avaluació a la UOC, a més, es concep com un element *flexible i viable*. La flexibilitat en l'avaluació permet establir diversos itineraris que responguin a diferents ritmes d'estudi i a interessos diversos, i ofereix diferents plantejaments sobre el grau de presencialitat.

⁵ Els instruments d'avaluació són els mitjans o eines que s'utilitzen per a obtenir informació/evidències sobre els aprenentatges o competències que han assolit els estudiants (per exemple, una prova tipus test).

L'avaluació, a més, ha de ser viable per a l'estudiant (dins de l'assignatura i entre assignatures), per al professor responsable d'assignatura (PRA) (disseny i coordinació assumibles), per al consultor (càrrega de feina assumible) i per a la mateixa institució (des del punt de vista organitzatiu i econòmic).

Cal destacar, però, que a banda dels principis que articulen la naturalesa de l'avaluació de la UOC i que són propis de la institució, hi ha uns criteris comuns per a totes les institucions universitàries que queden recollits en el *Butlletí Oficial de l'Estat* i que determinen la Normativa acadèmica de la Universitat.⁶

3. Tipologia de models d'avaluació

L'avaluació a la UOC s'articula per mitjà de dos models: avaluació contínua i avaluació final. L'*avaluació contínua* es porta a terme mitjançant les proves d'avaluació contínua (PAC) i/o amb la combinació amb proves d'avaluació final, pràctiques (exercicis pràctics dins l'assignatura), pràctiques externes i els treballs de final de grau i màster i els projectes finals de postgrau. L'*avaluació final* es realitza mitjançant les proves d'avaluació final (PAF). El model d'avaluació de cada assignatura s'estableix semestralment en el pla docent.

3.1. Avaluació contínua (AC)

L'avaluació contínua requereix la realització i superació de les proves d'avaluació contínua (PAC). Per a assegurar que s'ha seguit l'avaluació contínua, s'han d'haver realitzat i lliurat almenys el 50% de les PAC o el nombre de PAC que s'indica en el pla docent. La nota de l'avaluació contínua es facilita a l'estudiant abans de la prova d'avaluació final i en alguns casos determina el tipus de prova d'avaluació final que es farà.

Cal destacar que en el context de la UOC hi ha diverses combinacions que permeten seguir l'avaluació contínua (vegeu l'annex). Es pot seguir l'avaluació contínua fent només PAC o bé combinant les PAC amb pràctiques, amb proves d'avaluació final o amb el TFG.

⁶ <https://seu-electronica.uoc.edu/portal/ca/seu-electronica/normativa-acords/normativa-academica-recerca/index.html>

TIPOLOGIA DE PROVES	DESCRIPCIÓ
<ul style="list-style-type: none"> • Proves d'avaluació contínua (PAC) 	<p>Les proves d'avaluació contínua són activitats que ha de lliurar l'estudiant durant el semestre d'acord amb un calendari de lliuraments. Al final del període de docència de l'assignatura, l'estudiant rep una nota final d'avaluació contínua d'acord amb l'assoliment dels coneixements i les competències que hagi demostrat. Segons el model d'avaluació contínua, la nota final de l'avaluació contínua es pot complementar amb una prova d'avaluació final (PAF).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Pràctiques d'assignatura 	<p>Les pràctiques d'assignatura són una activitat d'avaluació que pot formar part del sistema d'avaluació de determinades assignatures. Poden ser obligatòries o no, depenent del que es determini en el pla docent. Es tracta d'activitats no presencials. No s'han de confondre amb l'assignatura de pràctiques externes.</p> <p>Les pràctiques d'assignatura es poden dissenyar com a part de l'avaluació contínua o de l'avaluació final de l'assignatura i són combinables amb tots els models d'AC i de PAF. La qualificació de les pràctiques es combina amb la qualificació de l'AC o de la PAF per a obtenir la qualificació final de l'assignatura, tal com s'estableixi en el pla docent.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Pràctiques (externes) 	<p>Les pràctiques acadèmiques externes són una assignatura específica que s'avalua mitjançant la presentació d'una memòria final.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Treball final de grau (TFG) 	<p>Els TFG es desenvolupen en forma de projecte que integra els coneixements desenvolupats al llarg del Grau i que finalitza amb el lliurament d'una memòria. A més, els TFG són objecte de defensa pública davant d'una comissió d'avaluació, tal com s'estableixi en el pla docent, en la qual participa professorat extern.</p>

3.2. Avaluació final

Per a les assignatures amb proves d'avaluació final (PAF), hi ha diferents tipus de proves:

TIPOLOGIA DE PROVES	DESCRIPCIÓ
<ul style="list-style-type: none"> • Prova de validació (PV) 	<p>Té com a objectiu validar la identitat de l'estudiant com a subjecte que ha realitzat les proves d'avaluació contínua.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Prova de síntesi (PS) 	<p>Té com a objectiu avaluar l'assoliment dels objectius i l'adquisició de competències i coneixements de l'assignatura i completar el procés d'avaluació. Per a fer la prova de síntesi, cal haver superat l'avaluació contínua. La prova de síntesi es pot dissenyar de manera presencial o virtual.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Examen (EX) 	<p>Té com a objectiu avaluar l'assoliment dels objectius i l'adquisició de competències i continguts de l'assignatura de manera global i completa,</p>

	<p>independentment de si l'estudiant ha seguit i superat l'avaluació contínua. L'examen es pot dissenyar de manera presencial o virtual. El temps previst per a fer l'examen presencial és de 120 minuts. L'examen virtual consisteix en una prova final d'avaluació que l'estudiant fa en un temps determinat i no necessàriament coincident amb els torns i els horaris de les PAF presencials (respectant, però, el calendari de qualificacions previst per a cada curs acadèmic).</p>
--	---

4. Referències

1. Comissió Europea (2012). *Assessment of Key Competences in Initial Education and Training: Policy Guidance. Commission staff working document.*

<http://eose.org/wp-content/uploads/2014/03/Assessment-of-Key-Competences-in-initial-education-and-training.pdf>

2. Crisp, G. T. (2010). «Interactive e-Assessment – Practical approaches to constructing more sophisticated online tasks». *Journal of Learning Design*. Vol. 3, núm. 3, pàg. 1-10.

3. Guàrdia, L. (coord.) (2015). *E-assessment: a review of the state of the art*. [Document en esborrany].

4. JISC (2007). *Effective practice with e-Assessment. An overview of technologies, policies and practice in further and higher education*.

<http://www.jisc.ac.uk/media/documents/themes/elearning/effpraceassess.pdf>

5. Sabadell, M. (coord.) (2010). *TIC-TAC EEES. Educar per transformar. Transformar per educar*. Barcelona: Editorial UOC.

Annex

Fórmules de ponderació

A la UOC hi ha diverses fórmules de ponderació, responent al principi de flexibilitat, que permeten adequar l'avaluació als diferents ritmes dels estudiants. Cada professor, doncs, pot determinar per a cada assignatura la fórmula de ponderació que encaixi millor en el seu pla docent d'entre les que s'ofereixen a continuació:

FÓRMULES DE PONDERACIÓ
AC
AC + Pr
AC + PV
AC + PV o EX
(AC + Pr) + PV o EX
(AC + Pr) + PV o (EX + Pr)
(AC + PV) o (EX + Pr)
AC + PS
AC + PS o EX
AC + PSVir o EX
(AC + Pr) + PS
(AC + Pr) + PS o EX + Pr
AC o EX
AC o EXVir
(AC + Pr) o (EX + Pr)
(AC + Pr) o EXVir
EX
AC + EX o EX
(EX + Pr) + AC

Sobre la base de la fórmula de ponderació, hi ha diversos tipus d'encreuaments predeterminats que estableixen les puntuacions mínimes i les possibles combinacions de percentatges entre modalitats.

FÓRMULES POSSIBLES D'ENCREUAMENT AV. CONTÍNUA – PRÀCTIQUES						
P ⁷	70%	60%	50%	40%	30%	Nota mínima PR 4 o 5
C ⁸	30%	40%	50%	60%	70%	Nota mínima C 4 o 5

FÓRMULES POSSIBLES D'ENCREUAMENT AV. CONTÍNUA - PROVA DE SÍNTESI			
FC ⁹	70%	60%	Nota mínima PS 3,5
PS	30%	40%	
FC	40%	30%	Nota mínima PS 4
PS	60%	70%	

FÓRMULA POSSIBLE D'ENCREUAMENT AV. CONTÍNUA - EXAMEN		
FC	35%	Nota mínima EX 4
EX	65%	

⁷ Nota final de pràctiques.

⁸ Nota final de PAC.

⁹ Nota final d'avaluació contínua (que pot estar encreuada amb la P).

Contacta amb l'eLC
ellearncenter@uoc.edu
ellearncenter.uoc.edu

eLearn Center
Rambla Poblenou, 156
08018 Barcelona